

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.631/2021/4.

A felperes:

Felperes1, BV Intézet, Cím

A felperes képviselője:

Dr. Ujvári Tamás Ügyvédi Iroda, Cím8., ügyintéző: dr. Ujvári Tamás ügyvéd

Az alperes:

Alperes1, Cím1

Az alperes képviselője:

Dr. Molnár Arnold ügyvéd, Cím10

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Balassagyarmati Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 14.P.20.544/2019/45.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 80.000 (nyolcvanezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A Alperesben szabadságvesztés büntetését töltő felperesnek – a körszállításban való részvétele során – 2016. január 11-e és 2018. március 26-a között tizenkét alkalommal személyi motozását végezték el az alperes alkalmazottai. Ennek során a felperesnek alsóneműre kellett vetkőznie a ruházata átvizsgálása végett és meztelenül le kellett hajolnia, valamint le kellett guggolnia. A motozás során a felperest a körszállításban résztvevő további 15-20 személytől nem különítették el, nem takarták el még egy paravánnal sem, amikor meztelen volt a vizsgálati cselekmény alatt.

[2] Az alperes a határozat2 számú határozatával a felperes kártérítési igényét elutasította, amely határozatot a felperes 2019. október 24. napján vette át.

[3] A felperes keresetében a szeméremsértő motozási cselekményekkel személyiségi jogát megsértő alperest 500.000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni.

[4] Az alperes elsődlegesen a kereset előterjesztésére nyitva álló 30 napos jogvesztő határidőn túli benyújtásra tekintettel a per megszüntetését, másodlagosan a személyiségi jogsértés megállapítására és a sérelemdíj megfizetésére kötelezés iránti kereset elutasítását kérte.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 400.000 forintot, valamint 171.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az alperes permegszüntetés iránti kérelmét elutasította.

Megállapította, hogy a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

[6] Határozatának indokolásában ismertette a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 143. § (1) és (2) bekezdését, a 151. § (2) bekezdését; a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 8:3. § (3) bekezdését, a 2:42. § (2) bekezdését, 2:52. § (1)-(3) bekezdéseit és a 2:52. § (3) bekezdését.

[7] Megállapította, hogy felperes számára a kereset benyújtására nyitva álló 30 napos határidő 2019. november 23. napján járt le, mely szombati, munkaszüneti napra esett. Kifejtette, hogy erre tekintettel [Ptk. 8:3. § (3) bekezdése] a határidő a következő munkanapon jár le, így a 2019. november 25. napján az elektronikus rendszeren keresztül benyújtott keresetlevél a per megindításra nyitva álló határidőn belül érkezett.

[8] Rögzítette a meghallgatott tanúk vallomásának értékelése alapján, hogy a felperesnek a motozások során az alsóneműjét minden esetben le kellett vennie, meztelenül le kellett hajolnia és guggolnia. Ezen vizsgálati cselekmény közben a kőrszállításban résztvevő fogvatartottak elől a felperest nem takarták el. Paravánt az egylégtérű helyiségben az alperes a perbeli cselekmények során nem használt, azt csak 2018. március 19. napját követően vezették be a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának írásbeli közlése szerint, míg a helyiségben lévő oszlopok nem voltak alkalmasak a szeméremsértő helyzet kitakarására.

[9] Kifejtette, hogy az alperes nem tett meg minden tőle elvárhatót a személyiségi jogsértés megakadályozása érdekében, ezért megállapította, hogy 2018. március 19-ét megelőzően az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben a kőrszállítások során végzett motozások szükségtelenül több ember előtt, szeméremsértő módon történtek. Az alperes ezzel a magatartásával 2016. január 11. napjától kezdődően, majd a 2018. március 26-i kőrszállítással befejeződően további 11 alkalommal megsértette a felperesnek az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés], amely jogsértés sérelemdíj fizetési kötelezettséget alapoz meg.

[10] A sérelemdíj összegszerűségének a meghatározása során értékelte a jogsértés jelentős súlyát, annak ismétlődő voltát és a kiszolgáltatott helyzetben levő sértettre gyakorolt megalázó hatását. Kifejtette, hogy az alperes szükségtelenül több ember előtt végzett szeméremsértő motozást, amely a visszatérő megalázottság érzésén túlmutató konkrét hátrányt nem okozott a felperes számára. Mindezekre tekintettel a felperes által elszenvedett hátrányokkal arányban álló sérelemdíj összegét mérlegeléssel 400.000 forintban állapította meg.

[11] A perköltség összegéről a felperes 4/5 részbeni pernyertességére és 1/5 részbeni pervesztességére figyelemmel rendelkezett a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján. Az illetékek viseléséről az Itv. 39. § (1) bekezdése és 42. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel határozott.

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú határozat megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, valamint a perköltsége megfizetésére kötelezését kérte.

[13] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a körszállítások általános gyakorlata alapján megállapított tényálláson alapul és nem a felperes személyére vonatkozó konkrét jogsérelmet vizsgálja. Kifejtette, hogy a motozási cselekményeknek csak a végén volt minden körszállításban érintett fogvatartott jelen, mert az udvaron várakoztak a motozásra. Így a felperesnek igazolnia kellett volna, hogy nem először került sor a sérelmezett esetekben a motozására.

[14] Vitatta tanú8, tanú9, tanú10 és tanú11 tanúk nyilatkozatának elemzése alapján azon indokolási megállapításokat, hogy a fogvatartottaknak le kellett venniük általában az alsóneműt, le kellett hajolniuk, illetve guggolniuk. Kiemelte, hogy a tényállás megállapításánál elfogadott tanúk egy kivétellel hasonló tárgyú ügyben igényt érvényesítenek az alperesi büntetés-végrehajtási intézettel szemben, ezen érintettségük okán elfogultak. Ezzel szemben a saját tanúi érdektelenek voltak, de a tanúk szembesítésére, az ellentmondások feloldására nem került sor. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a helyszín közvetlen megtekintését és megvizsgálását, ami nélkülözhetelen lett volna védekezése bizonyításához, nevezetesen, hogy a helyiség oszlopainak és a fogvatartottaknak az elhelyezkedése mellett a motozást végző örök eltakarhatták-e a felperes testét.

[15] Hivatkozott arra, hogy Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerinti megalázó bánásmód nem valósult meg, mert a sértett nem szégyenült meg súlyosan. Hivatkozott arra is, hogy a közös zuhanyzóban, tisztálkodás közben ugyancsak láthatták a fogvatartottak egymást ruhátlanul, továbbá arra, hogy a felperes nem nyomban kifogásolta az általa szeméremsértőnek érzett gyakorlatot.

[16] A sérelemdíj alkalmazhatósága vonatkozásában kifejtette, hogy a felperes nem bizonyította a perben a saját érzésein túlmutató, konkrét hátrányt, míg a hivatkozott szégyenérzet a jogszerű motozási cselekménnyel együtt jár. A büntetés-végrehajtási intézetben a fogvatartottak biztonsága kiemelt társadalmi érdek, így ennek biztosítására végzett motozási cselekmény az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján arányos alapvető jogkorlátozásnak értékelhető.

[17] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes 80.000 forint összegű másodfokú perköltsége megfizetésére kötelezését kérte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § a) és b) pontjára alapítottn.

[18] Kifejtette, hogy a körszállításokhoz kapcsolódó motozási rendszer általános jelleggel jogsértő volt. Minden körszállítás alkalmával szeméremsértő módon járt el alperes a fogvatartottakkal az ügyben eljáró ügyészségnek a paraván felállítását kiváltó, 2018. tavaszán történt fellépéséig. A jogsértő gyakorlattal szemben a fogvatartottaknak nem volt semmilyen valós idejű lehetőségük fellépni. A bizonyítékok értékelése vonatkozásában pedig azt adta

elő, hogy az értékelt tanúvallomások alapján helyesen került megállapításra a motozási cselekmény tartalma, helyszíne és annak mások általi láthatósága.

[19] Kifejtette, hogy az alperes által elkövetett jogsértés sérelemdíj-fizetési kötelezettséget keletkeztet, amelynek mértékét a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében foglaltak alapján helyesen állapított meg az elsőfokú bíróság. Az ügyészi felhívás ellenére is súlyosan jogsértő módon eljáró alperes felróhatósága kiemelkedő, továbbá ismétlődő jellegű, 12 alkalommal motozták szeméremsértő módon.

[20] Az alperes fellebbezése nem alapos.

[21] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta, a nem fellebbezett – a keresetet részben és a permegszüntetés iránti kérelmet elutasító – rendelkezéseket nem érintette.

[22] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak nem felel meg, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés vonható le. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[23] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezés alapján az alábbiakra mutat rá.

[24] A Pp. 263. § (1) bekezdése szerint a bíróság a perben – törvény eltérő rendelkezése hiányában – alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához, vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint minden bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas.

[25] A tényállás szabad megállapításának elve alapján a bíróság a meggyőződése kialakítására észszerűen alkalmas bármely bizonyítási eszközt felhasználhatja. Így nem volt akadálya annak, hogy a felperes előadása és a körszállításokban résztvevő fogvatartottak általános motozási tapasztalatának mérlegelése alapján állapítsa meg az elsőfokú bíróság az adott tényállást. A felhasznált bizonyítékok célszerűek és alkalmasak voltak a tényállás megállapítására, mert a körszállításokban rendszeresen résztvevő fogvatartottak közvetlen,

személyes tapasztalatából okszerűen lehetett következtetni a felperes által állított 12 egyedi eset tényeinek fennálltára is.

[26] A Pp. 279. § (1) bekezdése alapján a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[27] A bizonyítási anyagon alapuló ténymegállapítás logikai és mérlegelési tevékenységéről az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában számot adott, megállapította a bizonyítási eszközök hitelességét és a bizonyítékok erejét, értékelte a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának 2018. március 19. napján kelt írásbeli nyilatkozata jelentőségét a jogvita eldöntése szempontjából. A fogvatartott tanúk tanúvallomásának hitelt érdemlő voltát kétségbe vonó körülményként nem lehetett értékelni, hogy maguk is igényt érvényesítenek – egy tanú kivételével – ezen jogsérelem alapján. Ez egy értékelendő szempont, azonban ennek kizárólagos érvényesülése esetén a felperes bizonyítási lehetősége ellehetetlenülne és az a szabad bizonyítás rendszerével is összeegyeztethetetlen lenne.

[28] A bizonyítási eljárás adatait az elsőfokú bíróság egyenként és összességükben is értékelte, megvizsgálta bizonyító értéküket akként, hogy figyelembe vette összefüggéseiket is. Ennek eredményeként kialakított és objektíven megalapozott, továbbá a logika szabályainak megfelelő meggyőződéséről számot adott indokolásában. A tényállás megállapításának alapjául elfogadott tanúvallomások hitelességének fokát és az alperes alkalmazásában álló tanúk érdekeltségét helyesen állapította meg. A bizonyítás eredményét okszerűen megállapító tényállás módosítására nincs lehetőség, továbbá a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le.

[29] Az alperes által a fellebbezésben sérelmezett, a motozási helyszín közvetlen megtekintésére és ott helyszíni tárgyalás tartására irányuló bizonyítási indítvány (13. számú jegyzőkönyv 1. oldal) mellőzéséről nem hozott alakszerű végzést az elsőfokú bíróság. A Pp. 276. § (3) bekezdése szerint azonban a bíróság a fél által előterjesztett bizonyítási indítványhoz nincs kötve és az (5) bekezdés alapján mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. Az adott perbeli esetben a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján az ítélet alapjául szolgáló tények megállapíthatóak voltak.

[30] A Pp. 265. § (1) bekezdése alapján az alperes érdekkörében fennálló ellenbizonyítás mellőzése mellett az egyéb bizonyítékok egybehangzók és a releváns tények megállapítására alkalmasak voltak. A körszállításban résztvevő fogvatartottak és a felperes a motozási helyiség adottságaira, a motozási cselekmény közbeni meztelenre vetkőztetés tényére és a testhelyzetekre, a körszállításban résztvevők elhelyezkedésére egyezően nyilatkoztak, amely előadásokkal kapcsolatban okszerű kétely nem merül fel. A megállapított tényállás alapjául elfogadott tanúvallomások valóban a motozások általános rendjére

vonatkoznak, ugyanakkor a per tárgyát képező motozási cselekmények lezajlására egyezően és ellentmondás mentesen nyilatkoztak a felperes által indítványozott tanúk.

[31] Az alperes alkalmazásában álló, tanúként meghallgatott örök is megerősítették vallomásukban, hogy az alsóneműt legalább rövid időre minden fogvatartottnak le kellett tolnia az ellenőrzés elvégzése céljából. Az a körülmény, hogy a büntetés-végrehajtási intézmény őrei a testükkel próbálták eltakarni az éppen motozás alatt álló személyt, a motozáson már átesett fogvatartottakat pedig az oszlopok mögé állították, nem eredményezi azt, hogy az alperes a motozás Bvtv. 151. § (2) bekezdés szerinti feltételeit teljeskörűen biztosította volna, ahogyan arra helyesen következtetett az elsőfokú bíróság.

[32] A motozás helyszínéül szolgáló terem oszlopai ugyanis nem takarták ki teljesen a motozási cselekmény alá vont személyt, a körszállításban résztvevő fogvatartottak láthatták a felperes szeméremsértő motozását. Az intimitás biztosítására, az egyébként jogszerű motozási cselekmény alá vont személy kiszolgáltatott, megalázó helyzetének eltakarására semmilyen eszközt nem alkalmazott az alperes 2018. március 19. napjáig. A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka által írt és a perben elfekvő írásbeli dokumentum tartalmából helyesen következtetett az elsőfokú bíróság a paraván használatának hiányára a perbeli cselekmények idejében.

[33] Mivel a motozási cselekmények részleges kitakarása is jogsértő, az alperes kétséget kizáróan a Bvtv. 151. § (2) bekezdésében írt feltételeket teljeskörűen nem biztosította. A szeméremsértő cselekmény elvi láthatósága ugyanis nem volt vitás, így a helyszín megtekintése során nyerhető egyéb információk nem szolgálhattak az alperes jogsértés alóli mentesülésére. Ugyanis a Bvtv. 151. § (2) bekezdésébe ütköző és a lebonyolításban jogszerűtlen motozási cselekmény a kiszolgáltatott fogvatartott felperesben a megaláztatás és alsóbbrendűség érzését keltette, a felperes személyiségi jogát megsértette.

[34] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) fellebbezésben hivatkozott gyakorlatának [Tyrer v. the United Kingdom 30. pont, Soerint v. the United Kingdom 100. pont, V. v. the United Kingdom (GC) 71. pont, Valasinas v. Lithuania 117. pont] nem volt érdemi jelentősége a jogvita elbírálásánál, ugyanakkor a felperest súlyosan megszegyenítő és szeméremsértő motozási cselekmény az EJEB által meghatározott értékelés szerint is megaláazónak minősül.

[35] Jogszerűen került sor a Ptk. 2:52. § (1) és (2) bekezdései szerinti sérelemdíj alkalmazására is, az elsőfokú bíróság az ennek alapjául szolgáló – a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében megjelölt – körülményeket teljeskörűen feltárta és okszerűen értékelte. Helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság a sérelemdíj tekintetében figyelembe veendő körülményeket is, az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos érveivel a Fővárosi Ítéltábla egyetért.

[36] Az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a sérelemdíj iránti követelés elutasítására a fellebbezésben kifejtettek nem szolgáltatnak alapot. A fellebbezés érvelése folytán arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a felperes az őt ért – köztudomású tényként is értékelhető – hátrányokról, a megalázottság, a szégyen érzetéről nyilatkozott. Ezen sérelem nem tekinthető szubjektív és egyéni túlérzékenységen alapuló jelentéktelen súlyú sérelemnek, mert a szükségtelenül sok ember előtt végzett, szeméremsértő motozás egy kiszolgáltatott helyzetben lévő fogvatartott esetén objektív módon és a közvélekedés szerint is megalázó. Az önmagában jogszerű motozási cselekmény szeméremsértő foganatosítását nem tudta a felperes az adott helyzetekben sem meggátolni, sem a személyiségi jogát sértő, megalázó helyzetet elhárítani.

[37] Az alperes a kialakított – jogsértő – gyakorlaton csak ügyészi felszólításra változtatott és rendszeresített parvánokat, így a jogsértés felróhatósága sem tekinthető jelentéktelennek. Emellett pedig 12 alkalommal került sor a felperessel szembeni jogsértésre, így annak ismétlődő jellegét, a jogellenes motozási cselekmények magasabb számát is értékelni kellett a sérelemdíj összegének meghatározásánál. Mindezen körülmények az elsőfokú bíróság által megállapított összegű sérelemdíj alkalmazását indokoltá teszik.

[38] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes a másodfokú eljárásban pervesztes lett, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú eljárás során felmerült költségeinek megfizetésére. A jogi képviselővel eljáró alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint felszámított ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján 80.000 forintban állapította meg a fogvatartott ügyféllel a büntetés-végrehajtási intézetben történt konzultáció és a fellebbezési ellenkérelem elkészítésével felmerült munkával összhangban állóan.

[39] Az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt – az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja és 46. §-a alapján számított – 48.000 forint fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli a Pp. 96. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel.

Budapest, 2021. október 28.

Dr. Hercsik Zita s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.

előadó bíró

Dr. Kovács Éva

bíró